

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ออกตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ได้กำหนดโครงการพัฒนาขนาดใหญ่โดยเฉพาะโครงการสนามบินพาณิชย์ จะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) รายงานดังกล่าวเป็นการคาดการณ์ถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ จึงจำเป็นต้องนำเสนอมาตรการป้องกันและแก้ไข เพื่อลดผลกระทบและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ทั้งในช่วงการก่อสร้างและช่วงดำเนินการ ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ ภายหลังจากโครงการผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) แจ้งมติความเห็นชอบ และให้กรมท่าอากาศยานปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการสนามบินพาณิชย์มีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยโดยรอบ และทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2561 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 27 ก ลงวันที่ 19 เมษายน 2561 มาตรา 51/5 เพื่อประโยชน์ในการติดตามตรวจสอบและพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตที่ได้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับอนุญาตให้ดำเนินการแล้ว จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ประกาศกำหนด

มาตรา 101/2 ที่กำหนดว่า “ผู้ดำเนินการหรือผู้ขออนุญาตผู้ใดไม่นำส่งรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 51/5 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท”

ดังนั้น กรมท่าอากาศยานจึงได้จัดให้มีโครงการติดตามผลกระทบสิ่งแวดล้อม ท่าอากาศยาน 8 แห่ง (ภาคเหนือ) ประกอบด้วย ท่าอากาศยานพิษณุโลก น่านนคร แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง แม่ฮ่องสอน ปาย และ เพชรบูรณ์ โดยดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตาม ตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) หรือรายงานฯ ที่ขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการหรือมาตรการป้องกันแก้ไขและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- (1) เพื่อดำเนินการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของแต่ละท่าอากาศยาน
- (2) เพื่อติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของแต่ละท่าอากาศยาน
- (3) เพื่อศึกษานิเวศวิทยา นกและสัตว์ที่เป็นอันตรายต่อการบินและแผนป้องกันอุบัติเหตุทางการบินที่เกิดจากนกและสัตว์
- (4) เพื่อดำเนินการใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ คำนวณระดับเสียงจากสนามบินต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบในสภาพปัจจุบัน
- (5) เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสนามบินพาณิชย์ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการอย่างละเอียดและเสนองบประมาณดำเนินการ
- (6) เพื่อศึกษาทบทวนความเหมาะสมของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของท่าอากาศยานที่เคยมีการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในปัจจุบัน

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตพื้นที่ศึกษา

ติดตามตรวจสอบมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามกำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมท่าอากาศยาน 8 แห่ง (ภาคเหนือ) ประกอบด้วย ท่าอากาศยานพิษณุโลก น่านนคร แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง แม่ฮ่องสอน ปาย และ เพชรบูรณ์

1.3.2 ขอบเขตเชิงวิชาการ

(1) ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพอากาศ ระดับเสียง และคุณภาพน้ำ เป็นต้น ตามเงื่อนไขเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำเนินการตรวจวัด 2 ครั้ง ในรอบของการปฏิบัติงานตามสัญญา อ้างอิงตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ดำเนินการ หรือผู้ขออนุญาตจะต้องจัดทำเมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการโครงการหรือกิจการแล้ว พ.ศ. 2561 ข้อ 3 (2) และ (3)

(2) สำรวจชนิด ความชุกชุม พฤติกรรมหรือนิเวศวิทยา และสถานภาพของนก และสัตว์ที่อาจเป็นอันตรายในการทำการบินบริเวณพื้นที่โครงการและใกล้เคียง

(3) ใช้แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ คำนวณระดับเสียงจากสนามบินต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบในสภาพปัจจุบัน

(4) ศึกษาและทบทวนความเหมาะสมของมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในเงื่อนไขเห็นชอบรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของแต่ละท่าอากาศยาน รวมทั้งเสนอแนวทางการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการดำเนินงานในปัจจุบัน

(5) เสนอแนวทางการแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นของแต่ละท่าอากาศยานอย่างละเอียด และเสนองบประมาณในการดำเนินการ

(6) อบรม/ให้ความรู้ แก่เจ้าหน้าที่ของกรมท่าอากาศยานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของสนามบิน โดยให้จัดทำคู่มือของแต่ละท่าอากาศยานที่ทำการศึกษาในสัญญานี้ เพื่อให้ท่าอากาศยานแต่ละแห่งสามารถนำไปดำเนินการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้ โดยที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการอบรมทั้งหมด รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก ของเจ้าหน้าที่ผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด

(7) การศึกษา ตรวจวัด ตรวจสอบ และการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต้องเป็นไปตามมาตรฐานตามที่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมกำหนด ทั้งนี้ที่ปรึกษาจะต้องดำเนินการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม หากมีข้อร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ โดยที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจวัดทั้งหมด

1.4 รายละเอียดโครงการ

1.4.1 ความเป็นมาของท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน

ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน หรือ สนามบินแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ที่ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ดังแสดงในรูปที่ 1.4.1-1) เริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณกลางปี 2482 พื้นที่เดิมเป็นที่นาราษฎร โดยทางจังหวัด ได้รับบริจาคจากคหบดี เมื่อได้มาจึงเพียงแต่ปรับคันนาให้เรียบพอเป็นที่ ขึ้น - ลง ของเครื่องบินได้ มีความยาวประมาณ 600 เมตร กว้าง 25 เมตร ทิศทางทางวิ่ง เหนือ - ใต้ อันเป็นที่ตั้งของ สถานี เอ็นดีบี. ในขณะนั้นไม่มีอาคารสถานีการบิน โดยมีบริษัท เดินอากาศไทย จำกัด (บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในปัจจุบัน) เปิดเส้นทางการบินเชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน-แม่สะเรียง-เชียงใหม่ เมื่อสงครามโลก ครั้งที่ 2 บริษัท เดินอากาศไทย จำกัด จัดทำการบินที่ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน ในปี 2489 เริ่มเปิดทำการบินใหม่ตามแนวเส้นทางเชียงใหม่-แม่สะเรียง-แม่ฮ่องสอน-เชียงใหม่ ปี 2512 มีการปรับปรุงสนามบิน โดยการปูพื้นทางวิ่งเป็นผิวแอสฟัลต์ติกคอนกรีต เพิ่มความยาวทางวิ่ง 1,315 เมตร กว้าง 30 เมตร ขยายไหล่ทางวิ่งออกด้านละ 8 เมตร สามารถใช้เครื่องบินโดยสารขนาดกลางของบริษัท เดินอากาศไทย จำกัด แบบ DC-3 ทำการบินขึ้นลงได้อย่างเพียงพอ และในปี 2539 ได้มีการก่อสร้างเสริมผิว และขยายต่อเติมความยาวทางวิ่งเพิ่มเป็น 2,000 เมตร กว้าง 30 เมตร และมีทางวิ่งออกด้านทิศตะวันตกยาว 60 เมตร

ต่อมาในปี 2545 กรมการขนส่งทางอากาศ (กรมท่าอากาศยานในปัจจุบัน) ทำการปรับปรุงขยายท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน เพื่อเพิ่มความปลอดภัยในการบินขึ้น-ลง ของอากาศยาน โดยทำการต่อเติมและขยายทางวิ่ง พร้อมทั้งเลื่อนตำแหน่ง Threshold ตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม กำหนดให้สนามบินพาณิชย์ทุกขนาดต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม และคณะผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และโครงการร่วมกับเอกชนด้านคมนาคม พิจารณา ในการประชุมครั้งที่ 12/2546 เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2546 คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ มีมติเห็นชอบรายงานดังกล่าว และนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณาต่อไป และให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันด้านสิ่งแวดล้อมและติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตามหนังสือ ทส. 1009/11554 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2546 เป็นต้นมา

1.4.2 ที่ตั้ง และองค์ประกอบของท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน

ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ประมาณ 269 ไร่ ตั้งอยู่ที่ตำบลจองคำ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีองค์ประกอบหลักภายในท่าอากาศยาน ดังนี้ (รูปที่ 1.4.2-1 ประกอบ)

- (1) ทางวิ่ง (Runway) กว้าง 30 เมตร ยาว 2,000 เมตร พร้อมไหล่ทางกว้างข้างละ 7.5 เมตร

(2) ทางวิ่งเพื่อทางทิศตะวันตก (หัวทางวิ่ง 11) ยาว 60 เมตร กว้าง 30 เมตร ไหล่ทาง 7.5 เมตร ผิวแอสฟัลต์ติกคอนกรีต และทางวิ่งเพื่อทิศทางตะวันออก (หัวทางวิ่ง 29) ยาว 40 เมตร กว้าง 30 เมตร ไหล่ทาง 7.5 เมตร ผิวแอสฟัลต์ติกคอนกรีต

(3) ทางขับ (Taxiway) จำนวน 3 เส้น ได้แก่ ทางขับ A ความยาว 67 เมตร ความกว้าง 17.5 เมตร ส่วนทางขับ B และ C ขนาดเท่ากัน มีความกว้าง 20 เมตร ความยาว 67 เมตร

(4) ลานจอดเครื่องบิน จำนวน 2 ลานจอด คือ ขนาดกว้าง 68 เมตร ยาว 180 เมตร และขนาดกว้าง 68 เมตร ยาว 127.5 เมตร

(5) ลานจอดเฮลิคอปเตอร์ ความกว้าง 22.5 เมตร ความยาว 22.5 เมตร จำนวน 3 หลุมจอด

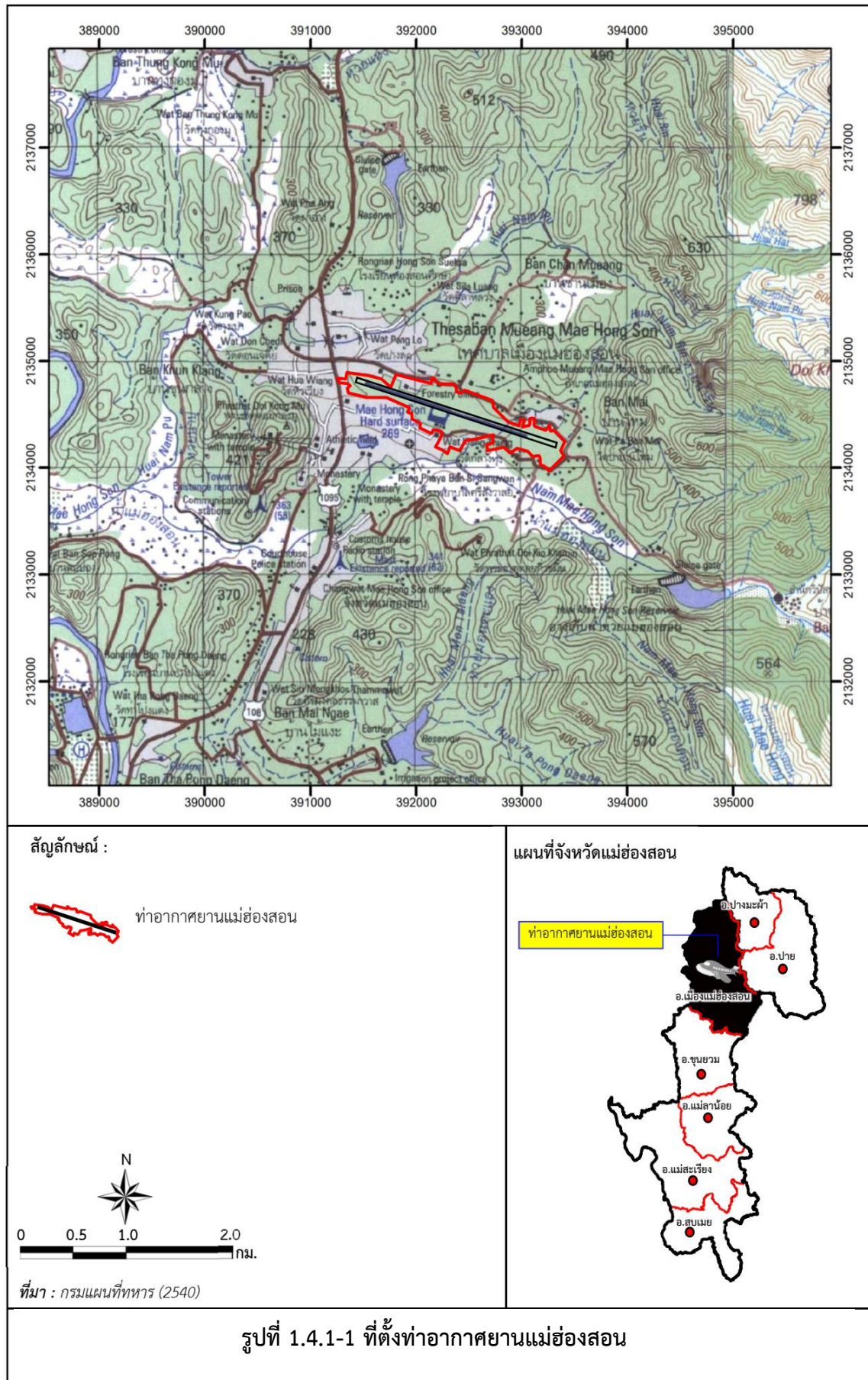
(6) อาคารที่พักผู้โดยสารใหม่ ขนาดพื้นที่รวม 8,140 ตารางเมตร

(7) ลานจอดรถยนต์ใหม่ สามารถรองรับรถยนต์ 16 คัน และรถจักรยานยนต์ 40 คัน และลานจอดรถยนต์เก่า สามารถรองรับรถยนต์ได้ 116 คัน รถบัส 5 คัน

1.4.3 การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน

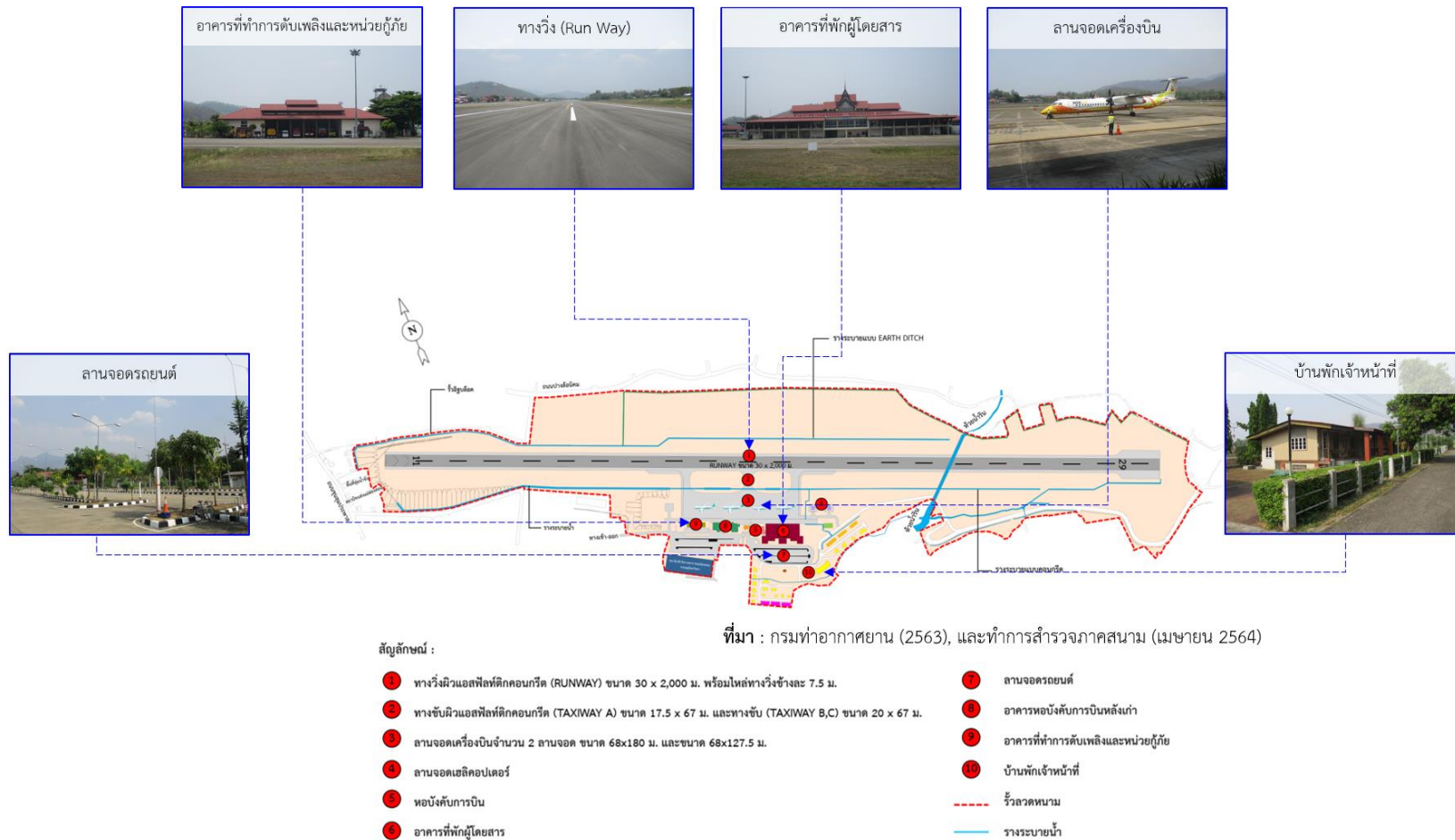
ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบพื้นที่ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน (ดูรูปที่ 1.4.3-1 ประกอบ) สรุปดังนี้

ทิศเหนือ	เป็นพื้นที่ชุมชนติดกับสถานศึกษาและศาสนสถาน
ทิศใต้	พื้นที่เกษตรกรรม
ทิศตะวันตก	พื้นที่ชุมชน
ทิศตะวันออก	เป็นพื้นที่ป่าไม้ของแนวเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์

โครงการจ้างที่ปรึกษาดำเนินการตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ท่าอากาศยานพิษณุโลก น่านนคร เพชร แม่ฮ่องสอน ลำปาง แม่สลด ปาย และเพชรบูรณ์ (ภาคเหนือ)

รูปที่ 1.4.2-1 ผังแสดงองค์ประกอบหลักภายในท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน

โครงการจ้างที่ปรึกษาดำเนินการตรวจสอบผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ท่าอากาศยานพิษณุโลก น่านนคร แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง แม่สอด ปาย และเพชรบูรณ์ (ภาคเหนือ)

